

habitu est, ut inter præstantissima Urbis opera A enumeraretur, ad quod posteritati servandum Romani Cæsares sedulo incubuere. Illud enim vetustate collabens Adrianus restituit, ut Spartianus capite 19 testatur, idemque instauravit, tum Antoninus Pius, ut scribit Capitol. capite 8, tum Septimius Severus, ut monet inscriptio apud Gruterum p. 1, n. 1.

IMP. CÆS. L. SEPTIMIUS SEVERUS....
ET IMP. CÆS. M. AURELIUS ANTONINUS PIUS...
PANTHEUM VETUSTATE CORRUPTUM
CUM OMNI CULTU RESTITUERUNT.

Verum multo celebrius hoc templum evasit, cum omni idolorum superstitione sublata, in honorem sanctæ Mariæ ad Martyres uni veroque Deo fuit consecratum. Solemni etenim ritu B. Bonifacii IV illud purgavit, ditavitque ex cœmeteriis extra Urbem sanctorum martyrum lipsanis, cessitque in usum religionis Christianæ: unde exclusa multitudine dæmonum multitudo ibi sanctorum memoriam cœpit habere, ut ait noster hoc loco, et Paulus Diaconus libro IV, capite 37, Vaticano epitaphio vetustissimo idem exprimit apud Manlium:

Gregorio Quartus jacet hic Bonifacius almus,
Hujus qui sedis fuit æquus rector et ædis;
Tempore qui Phocæ cernens templum fore Romæ,
Delubra cunctorum fuerant quæ dæmoniorum,
Hoc expurgavit, sanctis cunctisque dicavit.

MARPEUS.

• Sanctæ Mariæ, etc. Cod. Vallicel. : *Beatæ Mariæ... et omnium martyrum, et reliquias in ea collocavit. In qua ecclesia princeps multa dona obtulit.* BLANCH.

¹ *Multa dona, etc. Cod. Farnes. : Multa dona optulit. Hic domum suam monasterium fecit, quem et dotabit. Quo defuncto, sepultus est ad Veatum l'etrum Apostolum, die v men. Maii. Hic, etc. BLANCH.*

² *Qui defunctus. — 1. Cod. Vallic. : Quo defuncto, sepultus est ad Beatum Petrum Apostolum. Hic fecit, etc. BLANCH.*

— 2. Cui juxta Anastasium, Ordericum, lib. II, Abbonem, Hermannum Contractum in Chronico, et plures catalogos Bonifacius sederit annos sex, menses octo, dies tredecim, ad Deum migravit die septima Maii anni Christi sexcentesimo decimo quinto. Baronius refert ex monumentis Vaticanæ basilicæ a Manlio collectis ejus sepulcro inscriptum ejus epitaphium, in cujus fine legitur: *Hic requiescit Bonifacius junior, qui sedit annos sex, menses VIII, dies XII; depositus est VIII Idus Maii, imperante domino Heracleo, anno ejus 5, ubi tantum dies duodecim supra menses octo numerantur, quia dies septima Maii, quæ est immortalis, excluditur. Ex quibus et consequens est ejus ordinationem diei 25 Augusti a nobis recte assignatam fuisse, et vacationem sedis post mortem Bonifacii III, in Anastasio male descriptam esse. Colitur sanctus Bonifacius IV die 25 Maii, quo et Papebrochius in Actis sanctorum Vitam ejus refert.* PACIUS.

³ *Diaconus octo, etc. Cod. Vallicel. : Diaconus VIII, episcopos per diversa loca XXXVI, et cessavit episcopatus menses VII, dies XXV. BLANCH.*

⁴ *Episcopos, etc. Cod. Farnes. : Episcopos per diversa loca XXXV, et cessavit episcopatus men. XI, dies V. BLANCH.*

BONIFACII PAPÆ IV SCRIPTA.

(Mansi Conc. Nov. Collect. t. X, col. 503.)

CONCILIUM ROMANUM SUB BONIFACIO IV.

In causa Anglicanæ Ecclesiæ celebratum Romæ, anno 8 Phocatis imperatoris, indictione 13, et tertia die Kalendarum Martiarum, rem Anglicam promovente, et in eodem sedente Mellito primo episcopo Londinensi.

(Non reperuntur istius concilii canones vel decretum, sed finitæ quæ scribit de Laurentio archiepiscopo Cantuariæ, Beda sic progreditur, lib. II, cap. 1.)

His temporibus venit a Mellitus Londoniæ episcopus Romam, de necessariis Ecclesiæ Anglorum causis cum apostolico papa Bonifacio tractaturus. Et cum idem papa reverendissimus cogeret synodum episcoporum Italiæ, de vita monachorum et quiete ordinaturus, et ipse Mellitus inter eos assedit anno octavo imperii Phocatis principis; indictione decima

^a Extra mœnia Londini civitatis recens erat constructum monasterium, pro cujus regulari observantia Mellitus plurimum sollicitus Romam se contulerat, ut pote quod illud ipsum fore sciret, si bene custodiretur, amplum seminarium, ex quo omnes Ecclesiæ quæ erant in Anglia sibi antistites adsciscerent. His accedebat alia causa, quæ et potissima videri poterat, an nimirum rata sit habenda ecclesiæ Sancti Petri ejusdem monasterii dedicatio divinitus facta, de qua plura valde miranda refert Eadredus abbas, scriptor gravissimus in vita sancti Eduardi regis Anglorum, apud Surium die quinta Januarii. Vide Baronium anno 610 numero 10. BINIUS.

^b Illud idem decretum synodale a Bonifacio IV papa promulgatum in concilio Romano anno 610 hic describitur ex veteri codice S. Symphoriani Metensis qui modo visitur in Bibliotheca v. c. Claudii

C tertia, tertia die Kalendarum Martiarum, ut quæque erant regulariter decreta sua quoque auctoritate subscribens confirmaret, ac in Britanniam rediens, secum Anglorum Ecclesiæ mandata atque observanda deferret, una cum epistolis quas idem pontifex Deo dilecto archiepiscopo Laurentio, et clero universo, similiter et Edilberto regi atque genti Anglorum direxit. Hic est Bonifacius quartus a beato Gregorio Romanæ urbis episcopo, etc.

^b DECRETUM SYNODI,

Promulgatum in concilio Romano III. Kal. Martias anno Christi 610.

Quomodo liceat monachis cum sacerdotali officio ubiubi ministrare.

D Sunt nonnulli fulti nullo dogmate, audacissime Hardy Parisiensis senatoris eruditissimi: quod cum ab Holsteniano in quibusdam plurimum differre animadverterim, ambigendum mihi non putavi quid illud etiam tibi, lector, offerrem:

Ex concilio sancti Bonifacii papæ, qui quartus a beato Gregorio fuit: quod liceat monachis ubiubi cum sacerdotali officio celebrare.

Sunt nonnulli stulti dogmatis, magis zelo amaritudinis quam dilectionis inflammati, asserentes monachos, quia mundo mortui sunt, et Deo vivunt, sacerdotali officio indignos, neque penitentiam, aut Christianitatem, seu absolutionem largiri posse per sacerdotalis officii injunctum gratiam, sed omnino falluntur. Nam si ex hac causa veteres æmuli veri prædicarent, apostolicæ sedis compar beatus Gregorius monacho polens cultu, ad summum apicem nullatenus conscenderit, cui solvendi ligandique potestas concessa est. Augusti-

^c Verba sunt B. ni. Infra autem habes illud decretum a Mansi editum.

quidem, zelo magis amaritudinis quam dilectione inflammati, asserentes monachos, quia mundo mortui sunt, et Deo vivunt, sacerdotalis officii potentia indignos, neque poenitentiam, neque Christianitatem largiri, neque absolvere posse per sacerdotali officio divinitus injunctam potestatem: sed omnino labuntur. Nam si ex hac causa veteres æmuli vera prædicarent, apostolicæ comparselis beatissimus Gregorius monachico cultu pollens ad summam nullatenus apicem conscenderet. Quoniam quidem hæc ostiatim fangendi, ligandi, solvendique potestas a Deo summa conceditur. Augustinus quoque ejusdem sanctissimi Gregorii discipulus, Anglorum prædicator egregius, ac Pannoniensis Martinus beatissimus, cujus sanctitatis fama longe lateque diffusa totus personat mundus; alii quoque jam plurimi sanctissimi pretiosissimo monachorum habitu fulgentes nequaquam annulo pontificali subartarentur, si quia monachi fuerunt prædictis uti prohiberentur. Neque enim Benedictus monachorum præceptor almificus hujusmodi rei aliquo modo fuit interdictor; sed eos sæcularium negotiorum edixit expertes fore solummodo. Quod quidem apostolicis documentis, et omnium sanctorum Patrum institutis, non solum monachis, verum etiam canonicis maximopere imperatur. *Nemo enim militans Deo implicat se negotiis sæcularibus.* Utrisque etiam præfatorum Patrum exemplis perspicacibus circumquaque ut mundo mortui sint evidentissima ratione præcipitur. Tantorum igitur Patrum instituti exemplis, quibus periculosissimum est refragari, credimus a sacerdotibus monachis ligandi solvendique officium Deo imperante haud indigne administrari, si eos digne contigerit ad hoc ministerium sublimari. Quod incunctanter affirmat quisquis statum monachorum et habitum potentatun- que evidenter considerat. Verbi gratia: angelus Græce, Latine nuntius dicitur. Sacerdotes igitur monachi atque canonici, qui quotidie sancta Dei præcepta annuntiant, angeli vocantur, ratione non incongrua. Sed unusquisque angelicus ordo quanto claritatem Dei vicinius contemplantur, tanto dignitate sublimior affirmatur. Nam uti cherubim, monachi sex alis velantur. Duæ quidem in capitis quo caput legi-

mus quoque ejusdem sanctissimi Gregorii discipulus Anglorum prædicator egregius, et Pannoniensis Martinus, alique quamplurimi viri sanctissimi pretiosorum monachorum habitu fulgentes nequaquam annulo pontificali subtraherentur. Neque enim Benedictus monachorum præceptor hujus rei aliquo modo fuit interdictor, sed eos sæcularium negotiorum dixit expertes esse debere: quod quidem apostolicis documentis et sanctorum Patrum institutis, non solum universis, verum etiam canonicis summopere imperatur. Utrisque enim perspicacibus sanctorum Patrum exemplis, ut mundo mortui sint præcipitur. Credimus igitur a sacerdotibus monachis ligandi solvendique officium digne administrari, si tamen digne contigerit eos hoc ministerio sublimari. Quod evidenter affirmat quisquis

atur verisimilibus demonstratur assertionibus. Illud vero tunicæ quod brachiis extenditur, alas duas esse dicimus: et illud tandem quo conditur corpus, sex alarum numerum certissime implere asseritur. Decertantes igitur monachicæ professionis presbyteros sacerdotalis potentia arcere officio, omnimodo præcipimus, ut ab hujusmodi nefandis ausibus reprimantur in posterum, quia quanto quisque celsior, tanto potentior.

EPISTOLA EX EODEM CONCILIO

DATA AD ATHELBERTUM, REGEM ANGLORUM.

Domino excellentissimo atque præcellentissimo regi Anglorum Athelberto Bonifacius episcopus servus servorum Dei.

Dum Christianitatis vestrae integritas ita circa conditoris sui cultum excreverit, ut longe lateque resplendeat, et in omni mundo annuntiata, vestra Deo dignæ operationis augmenta referat; enormes largitori omnium bonorum Deo grates exsolvimus, qui vos de excelso prospexit, et in tanto virtutum culmine erexit. Quapropter, gloriose filii, quod ab apostolica seale per coepiscopum nostrum Mellitum postulatis, libenti animo concedimus: id est, ut vestra benignitas in monasterio in Dorovernensi civitate constituto, quod sanctus doctor vester Augustinus, beatæ memoriæ Gregorii discipulus, sancti Salvatoris nomini consecravit, cui ad præsens præcepto dignoscitur dilectissimus frater noster Laurentius, licenter per omnia monachorum regulariter viventium habitationem statuatur: apostolicæ auctoritatis decernentes, ut ipsi vestrae salutis prædicatores monachi, monachorum gregem sibi associant, et eorum vitam sanctam tum moribus exornent. Quæ omnia decreta si quis successorum vestrorum regum, sive episcoporum, clericorum, sive laicorum irrita facere tentaverit, a principe apostolorum Petro, et a cunctis successoribus suis anathematis vinculo subiaceat, quoadusque quod temerario ausu peregit, Deo placita satisfactione poeniteat, et hujus inquietudinis veram emendationem faciat. In Christo valeas, domine filii.

statum monachorum et habitum considerat; angelus enim Græce, Latine nuntius dicitur. Sacerdotes igitur monachi atque canonici, qui Dei præcepta annuntiant, angeli vocantur: sed unusquisque angelicus ordo, quanto vicinius Dominum contemplantur, tanto sublimius dignitate firmantur. Nunquid non uti cherubim monachi sex alis velantur: duæ in capitis, quo caput legitur, veris demonstrantur assertionibus. Illud vero quod brachiis extenditur duas alas esse dicimus, et illud quo corpus conditur, alas duas. Sic sex alarum numerus certissime conficitur. Decertantes igitur contra monachos in hac re sacerdotalis potentia arcere officio præcipimus, ut ab hujusmodi nefandis ausibus in posterum reprimantur quia quanto quisque excelsior, tanto potentior.

LABBÆUS.